Warszawa, 7 października 2026 r.

Materiał informacyjny

z konferencji „Instrumenty finansowe w ramach wspólnej polityki rolnej – dotychczasowe doświadczenia i wnioski na przyszłość”

W dniu 7 października 2026 r. w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyła się konferencja „Instrumenty finansowe w ramach wspólnej polityki rolnej – dotychczasowe doświadczenia i wnioski na przyszłość”. Spotkanie poświęcono dotychczasowym doświadczeniom z wdrażania instrumentów finansowych w ramach wspólnej polityki rolnej, czyli Funduszu Gwarancji Rolnych Plus (FGR Plus), oraz kierunkom rozwoju zwrotnego finansowania sektora rolno-spożywczego w kolejnej perspektywie finansowej Unii Europejskiej.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele kierownictwa MRiRW, Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK), Związku Banków Polskich (ZBP), Krajowego Związku Banków Spółdzielczych (KZBS), banków komercyjnych i spółdzielczych, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), organizacji rolniczych, instytucji naukowych oraz rolnicy i przedsiębiorcy korzystający ze wsparcia. W formule zdalnej, za pośrednictwem Microsoft Teams, uczestniczyli także członkowie Grupy Roboczej 1. - Programowanie Wspólnej Polityki Rolnej po 2027 r.

Konferencję otworzył Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Pan Adam Nowak, witając przedstawicieli administracji, Banku Gospodarstwa Krajowego, banków komercyjnych i spółdzielczych, organizacji rolniczych, środowiska naukowego oraz rolników i przedsiębiorców korzystających z instrumentów finansowych. Wiceminister podkreślił znaczenie współpracy między resortem i sektorem finansowym, umożliwiającej przygotowywanie rozwiązań odpowiadających potrzebom producentów rolnych.

Następnie Zastępca Dyrektora Departamentu Pomocy Technicznej i Instrumentów Finansowych MRiRW – Pan Ryszard Kogut przedstawił program konferencji. Wyjaśnił, że jej celem jest skonfrontowanie doświadczeń instytucji projektującej wsparcie, Banku Gospodarstwa Krajowego wdrażającego mechanizmy gwarancyjne, banków udzielających kredytów oraz samych beneficjentów. Pan Dyrektor zapowiedział prezentacje dotyczące Funduszu Gwarancji Rolnych Plus (FGR Plus), wystąpienia przedstawicieli banków i kredytobiorców oraz dyskusję nad rozwiązaniami dla nowej perspektywy. Zwrócił uwagę, że równie ważne jak przedstawienie osiągnięć jest zidentyfikowanie barier i oczekiwań zgłaszanych przez uczestników rynku.

W dalszej części głos zabrał Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Pan Stefan Krajewski, który zwrócił uwagę, że wsparcie inwestycyjne ze środków Unii Europejskiej pozostaje istotnym elementem modernizacji rolnictwa i przetwórstwa, lecz konieczne jest równoczesne zapewnienie dostępu do odpowiednio skonstruowanych kredytów. W jego ocenie połączenie tych form finansowania zwiększa odporność producentów na kryzysy oraz stwarza warunki do poprawy konkurencyjności. Podkreślił znaczenie modernizacji gospodarstw, rozwoju zakładów przetwórczych, stosowania nowych technologii oraz utrzymywania zdolności polskiego sektora rolno-spożywczego do konkurowania na rynkach zagranicznych.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przywołał doświadczenia akcji kredytowej przeprowadzonej w ostatnim kwartale 2025 r., informując o kredytach o wartości ponad 3 mld zł, z których skorzystało ponad 14,5 tys. rolników. Zaznaczył, że zainteresowanie preferencyjnym finansowaniem potwierdziło potrzebę dalszego rozwijania tego rodzaju mechanizmów. Jednocześnie zaakcentował konieczność

zapewnienia możliwie szerokiego dostępu do środków, tak by wsparcie nie koncentrowało się wyłącznie na wąskiej grupie korzystających z niego podmiotów.

Odnosząc się do przyszłej perspektywy budżetowej, Pan Minister omówił znaczenie zabiegów o środki dla rolnictwa, przetwórstwa i obszarów wiejskich, przy jednoczesnym rozwijaniu narzędzi pozwalających uruchomić dodatkowy kapitał prywatny. Podziękował przedstawicielom banków i instytucji współpracujących z MRiRW za udział w opracowywaniu oraz wdrażaniu rozwiązań finansowych, a także zachęcił do przedstawiania wniosków wynikających z praktyki.

Do przedstawionych kierunków nawiązał ponownie Podsekretarz Stanu w MRiRW – Pan Adam Nowak, akcentując potrzebę utrzymania stałego dialogu pomiędzy resortem, BGK, bankami kredytującymi, rolnikami, przetwórcami i przedsiębiorcami. Zaznaczył, że w warunkach niestabilności rynkowej, rosnących kosztów oraz zagrożeń klimatycznych dostęp do finansowania i gwarancji należy postrzegać jako element bezpieczeństwa i zdolności rozwojowych gospodarstw. Konferencję powiązał z pracami nad nową perspektywą finansową i przygotowaniem Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego na lata 2028–2034.

Nawiązując do końcowego etapu realizacji PROW 2014–2020, wskazał na decyzję o wykorzystaniu niewydatkowanych środków do wzmocnienia płynności i odporności gospodarstw rolnych oraz na zaangażowanie banków, dzięki któremu możliwe było szybkie uruchomienie szerokiej akcji kredytowej. Według danych przywołanych w wystąpieniu poziom wykorzystania środków PROW osiągnął 99,73%. Zwrócił przy tym uwagę, że szybkie udostępnienie finansowania wymaga sprawnej współpracy wielu instytucji.

Wśród tematów przyszłych prac wymienił projektowanie elastycznych instrumentów pozwalających reagować na kryzysy rynkowe i zdarzenia pogodowe, możliwe powiązanie finansowania z rozwiązaniami ubezpieczeniowymi oraz potrzebę uwzględnienia zmian dotyczących rynkowych wskaźników referencyjnych, w tym przejścia z WIBOR na POLSTR. Przypomniał również, że sektor rolno-spożywczy może korzystać z oferty finansowania dostępnej poza instrumentami ściśle rolnymi, w tym z instrumentów wspieranych ze środków KPO. Wskazane kwestie przedstawiono jako obszary do dalszej dyskusji, nie zaś jako zatwierdzone rozwiązania.

Wiceminister zwrócił ponadto uwagę na potrzebę takiego konstruowania przyszłych rozwiązań, aby umożliwiały sprawne reagowanie w razie załamania dochodów, zdarzeń pogodowych czy nieprzewidzianych trudności w utrzymaniu płynności gospodarstw. Do rozważenia zaproponował również powiązanie instrumentów finansowych z ubezpieczeniami rolniczymi. Zagadnienia te miały charakter dyskusyjny, nie stanowiły zapowiedzi przyjętych regulacji.

Do zagadnień związanych z dostępnością finansowania oraz rolą instrumentów gwarancyjnych w zwiększaniu odporności gospodarstw rolnych odnieśli się następnie przedstawiciele instytucji finansowych.

ROLA SEKTORA BANKOWEGO WE WSPIERANIU ROLNICTWA

Perspektywa Banku Gospodarstwa Krajowego

Dyrektor Departamentu Gwarancji i Poręczeń Banku Gospodarstwa Krajowego – Pan Mateusz Olszak wskazał na trzy główne potrzeby sektora rolno-spożywczego: finansowanie inwestycji, utrzymanie płynności w razie zakłóceń oraz zapewnienie odpowiedniego zabezpieczenia kredytowego. Zwrócił uwagę, że rozwój nowoczesnego rolnictwa wymaga nakładów nie tylko na grunty i maszyny, lecz także na cyfryzację, automatyzację, magazynowanie oraz odnawialne źródła energii.

Wyjaśnił, że gwarancje BGK projektowane we współpracy z MRiRW mogą ograniczać bariery w dostępie do kredytu i umożliwiać realizację przedsięwzięć, które w innym przypadku nie uzyskałyby finansowania. W ocenie przedstawiciela BGK najistotniejszym rezultatem gwarancji nie jest samo ustanowienie zabezpieczenia, lecz uruchomienie inwestycji, poprawa płynności i odporności gospodarstw oraz przedsiębiorstw przetwórczych. Za ważny uznał także dialog z uczestnikami rynku, w tym konstruktywną krytykę i informacje o rzeczywistych potrzebach korzystających ze wsparcia.

Perspektywę BGK uzupełniły doświadczenia banków spółdzielczych, które dzięki lokalnej obecności pozostają dla wielu gospodarstw pierwszym partnerem w pozyskiwaniu finansowania.

Rola bankowości spółdzielczej

Wiceprezes Krajowego Związku Banków Spółdzielczych – Pan Michał Krakowiak przedstawił rolę bankowości spółdzielczej jako lokalnego partnera rolnictwa. Wyjaśnił, że charakter działalności tych banków, ich znajomość specyfiki lokalnej produkcji oraz sezonowości przychodów i wydatków umożliwiają dostosowanie finansowania do cyklu gospodarczego gospodarstw rolnych. Przywołał dane o 488 bankach spółdzielczych i ich rozbudowanej sieci placówek, szczególnie istotnej na obszarach wiejskich i w małych miejscowościach.

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Pana Michała Krakowiaka, na koniec 2025 r. wartość kredytów dla rolników indywidualnych w całym sektorze bankowym wynosiła około 33,5 mld zł, z czego około 22 mld zł przypadało na banki spółdzielcze. Oznaczało to udział zbliżony do 65%. Omówił także jakość portfela kredytowego banków spółdzielczych, wiążąc ją z lepszym rozpoznaniem potrzeb i ryzyka działalności rolniczej.

W perspektywie po 2027 r. przedstawił propozycję zapewnienia większej przewidywalności i ciągłości instrumentów gwarancyjnych oraz wcześniejszego informowania rynku o harmonogramach, limitach i warunkach wsparcia. Postulował rozwijanie trwałych rozwiązań służących finansowaniu bieżącej działalności, w tym kredytów obrotowych niezależnych od realizacji nowej inwestycji. Zwrócił też uwagę na potrzebę przygotowania mechanizmów kryzysowych na wypadek suszy, powodzi, przymrozków i innych zdarzeń wpływających na kondycję gospodarstw.

Wśród dalszych kierunków wymienił finansowanie retencji wody, magazynowania, bioasekuracji, OZE, biogazowni, magazynów energii, rolnictwa precyzyjnego i inwestycji młodych rolników. Podniósł ponadto kwestie regulacyjne wpływające na ocenę zdolności kredytowej oraz możliwość bardziej efektywnej wymiany danych pomiędzy rejestrami publicznymi a bankami według zasady jednokrotnego przekazywania informacji. Za istotne uznał również współdziałanie producentów rolnych, rozwoju spółdzielczości, skracania łańcuchów dostaw i lokalnego przetwórstwa.

Do roli banków spółdzielczych nawiązał przedstawiciel Związku Banków Polskich, przedstawiając szerszy obraz zaangażowania całego sektora bankowego w rozwój rolnictwa.

Stanowisko Związku Banków Polskich

Wiceprezes Związku Banków Polskich – Pan Włodzimierz Kiciński podkreślił znaczenie stałego współdziałania sektora bankowego z MRiRW i BGK. Wskazał, że banki spółdzielcze i komercyjne pełnią funkcję nie tylko źródła kredytowania, lecz również partnera uczestniczącego w procesach inwestycyjnych i modernizacyjnych. Zwrócił uwagę, że dalsze zwiększanie produktywności, efektywności energetycznej i konkurencyjności polskiego rolnictwa wymaga większej skali nakładów inwestycyjnych.

Przywołując dane dotyczące akcji kredytowej w 2025 r., podał na wartość kredytów udzielonych rolnictwu przekraczającą 10,4 mld zł, w tym około 4,5 mld zł kredytów inwestycyjnych i około 3,7 mld

zł kredytów obrotowych. Za kluczowe uznał łączenie ograniczonych środków publicznych z finansowaniem prywatnym oraz wykorzystywania gwarancji jako mechanizmu wzmacniającego tę współpracę, a także na konieczność tworzenia warunków do finansowania projektów dotyczących poprawy gospodarowania wodą i retencji, dostosowania do wymagań środowiskowych oraz zmian w procesach produkcyjnych.

W jego wystąpieniu istotny był postulat, aby przyszłe instrumenty uwzględniały zarówno charakter ryzyka występującego w rolnictwie, jak i konieczność zapewnienia stabilnych zasad dla banków finansujących przedsięwzięcia. Jednocześnie zaznaczył, że sama konstrukcja prawna instrumentu nie gwarantuje jego skuteczności, jeżeli nie odpowiada on rzeczywistym potrzebom kredytobiorców i praktyce bankowej.

Po wystąpieniach poświęconych roli sektora bankowego uczestnicy przeszli do omówienia konkretnych rozwiązań wdrażanych w ramach FGR Plus i doświadczeń związanych z ich wykorzystaniem.

DOTYCHCZASOWE DOŚWIADCZENIA Z WDRAŻANIA FGR PLUS

Zastępca Dyrektora Departamentu Pomocy Technicznej i Instrumentów Finansowych MRiRW – Pan Ryszard Kogut przedstawił FGR Plus jako instrument wdrażany we współpracy MRiRW i BGK, a udostępniany końcowym odbiorcom za pośrednictwem banków kredytujących. Przypomniał, że gotowość operacyjną do udzielania wsparcia osiągnięto w czerwcu 2024 r. Istotą rozwiązania jest gwarancja zabezpieczająca do 80% kwoty kredytu, która ma ułatwiać dostęp do finansowania podmiotom nieposiadającym wystarczającego zabezpieczenia lub odpowiedniej historii kredytowej, w szczególności młodym rolnikom.

Pan Dyrektor wyjaśnił, że instrumenty zwrotne nie zastępują dotacji, lecz uzupełniają ograniczoną pulę finansowania bezzwrotnego. Dzięki zaangażowaniu kapitału bankowego możliwe jest uzyskanie efektu dźwigni finansowej. W przedstawionej prezentacji wskazano wskaźnik dźwigni na poziomie 6,4, co zilustrowano przykładem: jedna złotówka zaangażowana w gwarancję umożliwia uruchomienie 6,4 zł finansowania kredytowego.

Osobne miejsce w prezentacji Pan Dyrektor poświęcił dopłatom do odsetek, które obniżają koszty obsługi zadłużenia i zwiększają atrakcyjność kredytów inwestycyjnych. Wyjaśnił, że mechanizm ten ma znaczenie wobec presji kosztowej w produkcji rolnej i trudnej sytuacji dochodowej części gospodarstw. Nawiązał również do doświadczeń poprzedniego okresu, w którym instrument kredytowy oparty wyłącznie na gwarancji nie spotkał się z równie dużym zainteresowaniem.

Dyrektor Ryszard Kogut przedstawił zakres interwencji objętych FGR Plus: inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność, przedsięwzięcia dotyczące krótkiego łańcucha wartości i przetwórstwa w gospodarstwach, inwestycje przetwórcze poza gospodarstwami oraz rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa. Zaznaczył, że konstrukcja instrumentu miała umożliwić dotarcie do zróżnicowanych grup odbiorców. Omówił także preferencyjne rozwiązania dla części inwestycji producentów trzody chlewnej, ukierunkowane na wzmacnianie potencjału produkcyjnego, zwłaszcza w obszarze produkcji prosiąt.

W ocenie Pana Dyrektora największe zainteresowanie odnotowano w obszarze inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność. W dyskusji wskazał, że wykorzystano już ponad 80% limitu przeznaczonego na ten obszar, a w niektórych bankach dostępne pule zostały wyczerpane. Przywołał skalę około 1,6 mld zł finansowania kredytowego oraz ponad 1,7 tys. inwestycji, co potwierdzało znaczenie połączenia gwarancji i dopłat do odsetek dla faktycznego zainteresowania rolników. Zaznaczył zarazem, że wykorzystanie pozostałych obszarów wsparcia jest

niższe i wymaga analizy, również z uwagi na dostępność innych źródeł finansowania, np. w ramach KPO i końcowego etapu PROW 2014–2020.

Pan Dyrektor wyjaśnił, że dopłata do odsetek jest szczególnie pomocna w pierwszych latach po podjęciu inwestycji, kiedy gospodarstwo ponosi wydatki związane z jej uruchomieniem, a dodatkowy potencjał produkcyjny nie zawsze przekłada się jeszcze na pełne przychody. Rolnik zyskuje wówczas czas na ustabilizowanie produkcji i ogranicza bieżący koszt obsługi kredytu. Przedstawił też prace nad poszerzeniem oferty o samodzielne kredyty obrotowe, które na dzień konferencji były rozwiązaniem przygotowywanym, a nie powszechnie dostępnym elementem produktu.

Przedstawione przez MRiRW założenia i wyniki instrumentu zostały następnie uzupełnione o perspektywę BGK, odpowiedzialnego za jego wdrażanie we współpracy z bankami kredytującymi.

Doświadczenia Banku Gospodarstwa Krajowego

Przedstawiciel Banku Gospodarstwa Krajowego – Pan Jacek Iwaniuk omówił instrument z punktu widzenia instytucji wdrażającej gwarancje. Wskazał, że dostęp do finansowania ma podstawowe znaczenie w sytuacji rosnących kosztów produkcji, potrzeb technologicznych oraz wymogów środowiskowych. Przedstawił Agromax (marketingowa nazwa FGR Plus) jako rozwiązanie obejmujące gwarancję i dopłatę do odsetek, wykorzystywane przy kredytach inwestycyjnych oraz kredytach obrotowych towarzyszących inwestycjom.

Pan Jacek Iwaniuk zwrócił szczególną uwagę na znaczenie instrumentu dla młodych rolników. Zgodnie z informacjami przedstawionymi podczas konferencji gwarancja może ułatwiać finansowanie zakupu gruntów, a rozwiązania przewidują preferencje dla tej grupy odbiorców, w tym możliwość sfinansowania kredytem objętym gwarancją całości kwalifikującego się zakupu ziemi. Zwrócił uwagę, że brak odpowiedniego zabezpieczenia lub krótkiej historii kredytowej jest często barierą szczególnie dotkliwą na początku działalności rolniczej.

Pan Jacek Iwaniuk omówił ponadto współpracę BGK z bankami kredytującymi oraz szerszą ofertę gwarancyjną. Poinformował o zwiększeniu od 1 października 2026 r. możliwości oferowania gwarancji Investmax dzięki środkom związanym z KPO. Wyjaśnił, że określone rozwiązania mogą być istotne także dla podmiotów sektora rolno-spożywczego, o ile spełnią warunki danego produktu. Nie należy utożsamiać tych gwarancji z FGR Plus ani zakładać identycznych zasad dostępności.

Od konstrukcji instrumentu i zasad jego udostępniania dyskusja przeszła do praktyki kredytowej banków. Pierwsze doświadczenia z dystrybucji gwarancji Agromax przedstawił Credit Agricole Bank Polska S.A..

Doświadczenia Credit Agricole Bank Polska

Dyrektor Departamentu Współpracy z Partnerami i Wsparcia Sprzedaży MŚP i Agrobiznesu Credit Agricole Bank Polska – Pan Arkadiusz Krygier omówił doświadczenia banku z udzielania kredytów zabezpieczonych gwarancją Agromax. Poinformował, że bank oferuje ten produkt od lutego 2025 r. W chwili konferencji wartość udzielonego finansowania wynosiła, zgodnie z prezentacją, niemal 130 mln zł, co odpowiadało około 158 kredytom. Największe wykorzystanie odnotowano w obszarze inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność.

Pan Dyrektor poinformował, że młodzi rolnicy stanowili 77% odbiorców tego finansowania w banku, co korespondowało z tendencją przedstawioną w danych ogólnych. Odnotował silne zainteresowanie kredytobiorców, jednocześnie podnosząc problem wyczerpywania limitów gwarancyjnych i związanej z tym niemożności finansowania kolejnych projektów pomimo zgłaszanego popytu. Wśród postulatów

sformułowanych na przyszłość znalazły się podwyższenie maksymalnych kwot dostępnej gwarancji i zwiększenie limitów dla sektora bankowego.

Wypowiedź Pana Dyrektora potwierdziła, że instrument może realnie pomagać młodym rolnikom w podejmowaniu inwestycji, jednak jego skuteczność zależy również od bieżącej dostępności limitu gwarancyjnego w banku. Wyczerpanie limitu nie oznacza bowiem ustania zapotrzebowania na kredytowanie przedsięwzięć.

Obraz wykorzystania gwarancji w banku komercyjnym uzupełniło wystąpienie przedstawicielki bankowości spółdzielczej, pokazujące znaczenie lokalnej sieci placówek dla dostępności produktu.

Doświadczenia Banku Polskiej Spółdzielczości

Dyrektor Departamentu Klienta Korporacyjnego Banku Polskiej Spółdzielczości – Pani Beata Andrzejewska przedstawiła doświadczenia bankowości spółdzielczej z udzielania gwarancji Agromax. Wyjaśniła specyfikę funkcjonowania sektora, w tym rolę grup BPS i SGB oraz szczególnie rozbudowaną dostępność placówek na terenach wiejskich. Zaznaczyła, że Grupa BPS zrzesza 307 banków spółdzielczych, a bliskość klientów jest istotnym atutem przy finansowaniu gospodarstw.

Opisała zainteresowanie finansowaniem inwestycji zabezpieczonych gwarancją oraz to, że preferencyjne warunki kredytowania pozwalają dotrzeć do podmiotów, którym trudniej byłoby uzyskać kredyt komercyjny na standardowych zasadach. Jednocześnie wskazała na praktyczne wyzwania związane z maksymalną kwotą gwarancji, wymaganiami dokumentacyjnymi i ograniczoną pulą środków. Z perspektywy banków spółdzielczych niewystarczające limity stanowią istotną barierę wobec zapotrzebowania zgłaszanego przez rolników.

Pani Beata Andrzejewska zwróciła uwagę, że duże zainteresowanie instrumentem przemawia za utrzymaniem jego dostępności i dalszym dostosowywaniem parametrów do skali inwestycji. Dodała, że oceny banków dotyczą zarówno ekonomicznej atrakcyjności wsparcia, jak i jego wykonalności operacyjnej – możliwości sprawnego przedstawienia oferty klientom i przeprowadzenia procedury kredytowej.

Po prezentacjach instytucji projektujących i oferujących wsparcie głos oddano jego odbiorcom. Przykłady zrealizowanych inwestycji pozwoliły ocenić, jakie znaczenie gwarancje i dopłaty mają w codziennym funkcjonowaniu gospodarstw.

PRZYKŁADY INWESTYCJI ZREALIZOWANYCH PRZY WSPARCIU FGR PLUS

Rozwój produkcji drobiarskiej

Współwłaściciel rodzinnej firmy prowadzącej działalność w zakresie hodowli drobiu – Pan Mateusz Niedzielak zaprezentował historię rozwoju przedsiębiorstwa i kolejne etapy specjalizacji produkcji. Przypomniał, że działalność rodzinna była rozwijana od lat dziewięćdziesiątych, początkowo w oparciu o chów trzody chlewnej, a następnie poszerzana o produkcję drobiarską. Opowiedział o inwestycjach zwiększających potencjał produkcyjny przedsiębiorstwa oraz o decyzjach podejmowanych w odpowiedzi na potrzeby rynku i technologiczne warunki produkcji.

Jako przykład wykorzystania wsparcia FGR Plus przedstawił inwestycję w dwa nowe kurniki funkcjonujące w ramach działalności AMD Indyk, finansowaną kredytem udzielonym przez BNP Paribas. Wyjaśnił, że dopłata do odsetek obniża koszt obsługi finansowania, wpływając bezpośrednio na ekonomikę inwestycji i opłacalność produkcji. Za istotne uznał doświadczenie rodzinnego gospodarstwa, konsekwentnego rozwoju oraz współpracy z bankiem.

Wystąpienie stanowiło praktyczne potwierdzenie, że korzyść wynikająca z gwarancji i dopłaty odsetkowej nie sprowadza się do formalnego uzyskania kredytu. Dla korzystającego z instrumentu istotne jest przede wszystkim to, czy niższy koszt finansowania pozwala prowadzić modernizację przy zachowaniu bezpiecznej płynności i rozsądnej relacji między nakładami a przychodami z produkcji.

Po przykładzie inwestycji w produkcję drobiarską przedstawiono przedsięwzięcie z innego sektora produkcji zwierzęcej – budowę nowoczesnej obory w rodzinnym gospodarstwie.

Budowa nowoczesnej obory

Jako beneficjentów inwestycji polegającej na budowie nowoczesnej obory przedstawiono Państwa Małgorzatę i Artura Dobrzyckich. Historię rozwoju gospodarstwa przedstawiła Pani Małgorzata. Opowiedziała o drodze od pomysłu i przygotowania przedsięwzięcia do jego uruchomienia, zwracając uwagę na znaczenie wieloletniego doświadczenia, planowania, podjętego ryzyka inwestycyjnego oraz dostępu do finansowania. Zaprezentowała również materiał z otwarcia obiektu, które odbyło się 8 sierpnia 2026 r.

Pani Dobrzycka zaakcentowała, że nowa obora jest nie tylko inwestycją budowlaną, lecz także przedsięwzięciem wpływającym na organizację pracy, warunki prowadzenia produkcji i dalsze możliwości rozwoju gospodarstwa. Rolniczka omówiła znaczenie współpracy z bankiem finansującym oraz wykorzystania instrumentu gwarancyjnego. Przedstawione doświadczenie pozwoliło skonfrontować założenia programu z praktycznymi potrzebami gospodarstwa realizującego projekt kapitałochłonny.

Głos zabrała również Prezes Banku Spółdzielczego w Wąsewie – Pani Urszula Zalewska współpracującego przy finansowaniu przedsięwzięcia. Opisała długotrwałe relacje banku z gospodarstwami rolnymi, możliwość obserwowania ich rozwoju na przestrzeni wielu lat oraz znaczenie zaufania w relacji kredytowej. Zauważyła, że finansowanie inwestycji w gospodarstwach o znanej bankowi historii i potencjale rozwojowym stanowi ważny element lokalnej działalności banków spółdzielczych.

Wypowiedzi beneficjentów pokazały, że dostępność kredytu na etapie podejmowania decyzji inwestycyjnej ma znaczenie porównywalne z jego późniejszą obsługą. Gwarancja pomaga rozwiązywać problem zabezpieczeń, natomiast dopłata do odsetek może zmniejszać obciążenie finansowe na starcie przedsięwzięcia. Przy finansowaniu inwestycji o dużej wartości korzyści te przekładają się na większą możliwość utrzymania płynności w okresie rozruchu, bez przesądzania o opłacalności każdej inwestycji.

Doświadczenia banków i beneficjentów stały się punktem wyjścia do panelu poświęconego temu, jak rozwijać instrumenty finansowe, aby odpowiadały na potrzeby rolnictwa również w kolejnych latach.

PANEL DYSKUSYJNY – WYZWANIA FINANSOWANIA AGROBIZNESU

Uczestnicy panelu i zakres dyskusji

Dyskusję poprowadził Dyrektor Departamentu Gwarancji i Poręczeń BGK – Pan Mateusz Olszak. W panelu udział wzięli: Dyrektor Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego – Pan Profesor Marek Wigier; Zastępca Dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej MRiRW – Pan Łukasz Tomczak; Zastępca Dyrektora Departamentu Pomocy Technicznej i Instrumentów Finansowych MRiRW – Pan Ryszard Kogut; Prezes Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie – Pan Tomasz Klimecki oraz Prezes Krajowego Związku Młodzieży Wiejskiej – Pan Szymon Migoń. Zaproszeni przedstawiciele instytucji i środowisk reprezentowali perspektywę administracyjną, bankową, ekspercką i rolniczą.

Pan Mateusz Olszak zaproponował ocenę dotychczasowych doświadczeń i wskazanie kierunków projektowania przyszłych narzędzi. Podkreślił, że ich celem powinno być odpowiadanie na rzeczywistą lukę finansową: rozwiązania muszą być nie tylko poprawnie skonstruowane, lecz również dostępne i użyteczne dla rolników oraz przedsiębiorców. Dyskusję poświęcono zarówno inwestycjom rozwojowym, jak i finansowaniu bieżącej płynności, zarządzaniu ryzykiem i wyzwaniom nowej perspektywy finansowej.

Doświadczenia banków i korzyści w pierwszych latach inwestycji

Prezes Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie – Pan Tomasz Klimecki rozróżnił doświadczenia związane z finansowaniem obrotowym, służącym utrzymaniu działalności, i z inwestycyjnym FGR Plus, wykorzystywanym m.in. przez gospodarstwa specjalistyczne. Zwrócił uwagę, że wsparcie płynnościowe powinno trafiać przede wszystkim do gospodarstw rzeczywiście prowadzących produkcję i potrzebujących środków na jej kontynuowanie.

Zdaniem Pana Prezesa szczególnie wymierną korzyścią dla rolnika może być dopłata do odsetek w pierwszych latach po uruchomieniu inwestycji. Posłużył się przykładową kalkulacją, w której przy kredycie o wartości 5 mln zł i dopłacie odpowiadającej 4% w skali roku wsparcie w dwóch pierwszych latach dawałoby łącznie 400 tys. zł obniżenia kosztów odsetkowych, przy założeniach przyjętych w jego przykładzie. Przypomniał, że jest to okres szczególnego obciążenia finansowego gospodarstwa, dlatego zmniejszenie kosztu kredytu może pomóc inwestycji osiągnąć stabilną zdolność produkcyjną. Kalkulacja ta stanowiła przykład przedstawiony przez panelistę, a nie uniwersalną wysokość pomocy dla każdego kredytu.

Odnosząc się do doświadczeń wdrażania instrumentu, Pan Dyrektor Ryszard Kogut zauważył, że największe wykorzystanie wsparcia dotyczy inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność. Oceniając dotychczasowy przebieg, wskazał na znaczne zainteresowanie gwarancją połączoną z dopłatą do odsetek. Wypowiedzi Pana Dyrektora i Pana Prezesa Tomasza Klimeckiego potwierdzały, że wsparcie na początku okresu kredytowania może być dla producentów rolnych bardziej użyteczne niż niższe, rozłożone równomiernie korzyści w całym okresie spłaty.

Po omówieniu korzyści finansowych płynących z dopłat i gwarancji dyskusja skierowała się ku potrzebom osób rozpoczynających działalność lub przejmujących gospodarstwa.

Perspektywa młodych rolników

Prezes Krajowego Związku Młodzieży Wiejskiej – Pan Szymon Migoń zwrócił uwagę, że wysoki udział młodych rolników w wykorzystaniu gwarancji potwierdza istnienie dużej potrzeby dostępu do kapitału w tej grupie. Zwrócił uwagę na ograniczenia wynikające z wysokich nakładów na start i rozwój gospodarstwa oraz konieczność oceny rzeczywistych potrzeb produkcyjnych, a nie wyłącznie formalnego statusu młodego rolnika.

Pan Prezes opowiedział się za rozwiązaniami, które uwzględniałyby różnice między poszczególnymi kierunkami produkcji i skalą przedsięwzięć, a także sytuację osób rozpoczynających działalność. Dostęp do ziemi, kapitału i możliwości generowania stabilnych dochodów wzajemnie się warunkują. Z tego względu w dalszej dyskusji nad przyszłymi instrumentami znaczenie ma nie tylko sam poziom wsparcia, lecz również jego przewidywalność i dostosowanie do realiów gospodarstw.

Głos młodych rolników uzupełniła ocena ekspercka dotycząca możliwości i ograniczeń kredytowania oraz sposobów analizy potencjału ekonomicznego gospodarstw.

Ocena ekspercka i bariery w dostępie do kredytu

Dyrektor Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego – Pan Profesor Marek Wigier przedstawił ocenę instrumentów finansowych z perspektywy ekonomicznej. Z jednej strony omówił ich zalety, w tym poprawę dostępności kredytów, wykorzystanie efektu mnożnikowego środków publicznych oraz zwiększenie możliwości finansowania inwestycji. Z drugiej strony zastrzegł, że gwarancja nie eliminuje automatycznie problemu ograniczonej zdolności kredytowej.

Pan Profesor zaproponował rozważenie szerszego uwzględniania w ocenie wiarygodności kredytobiorcy jego zdolności do generowania przychodów, np. wynikającej z zawartych umów kontraktacyjnych, historii współpracy z odbiorcami i perspektyw przedsięwzięcia. Zasygnalizował też potrzebę lepszego dostosowania instrumentów do lokalnego przetwórstwa produktów rolnych i do przedsięwzięć realizujących cele środowiskowe i klimatyczne. Zasugerował także przeanalizowanie możliwości bardziej spójnego wykorzystywania wsparcia zwrotnego i dotacyjnego, zwłaszcza w odniesieniu do młodych rolników.

Pan Profesor poruszył również zagadnienie kwalifikowania pomocy publicznej, w tym ograniczeń mogących wynikać z zasad de minimis. Nie sformułowano w tym zakresie uzgodnionego rozstrzygnięcia. Przedstawione uwagi miały charakter postulatów do dalszych analiz, a nie informacji o zmianie obowiązujących zasad FGR Plus.

Rozważania o dostępności kapitału prowadziły również do pytania, na jakie inwestycje powinno być kierowane finansowanie, aby wzmocnić trwałość produkcji i ograniczać ryzyko gospodarstw.

Woda, gleba i odporność gospodarstw

W trakcie dyskusji temat gospodarowania wodą powracał zarówno w wypowiedziach przedstawicieli instytucji, jak i rolników. Pan Tomasz Klimecki, wskazując również na własne doświadczenia w prowadzeniu gospodarstwa, zaakcentował praktyczne znaczenie retencji i dostępu do wody dla stabilności produkcji rolnej. Zwrócił uwagę na to, że inwestycje służące poprawie gospodarowania wodą należy rozpatrywać przez pryzmat konkretnych warunków lokalnych i potrzeb producentów.

Pan Łukasz Tomczak wyjaśnił, że kwestie gospodarki wodnej, jakości gleb i odporności klimatycznej są przedmiotem prac nad WPR po 2027 r. Wskazał, że zagadnienia te nie dotyczą wyłącznie ochrony środowiska jako celu publicznego, lecz mają bezpośredni wpływ na możliwości utrzymania produkcji, jej opłacalność i przyszłe dochody rolników. Odpowiednie gospodarowanie zasobami naturalnymi jest więc również elementem wzmacniania konkurencyjności gospodarstw.

Kwestie wody, gleb i ryzyka klimatycznego znalazły następnie szersze odniesienie do prac nad kształtem wspólnej polityki rolnej po 2027 roku.

Prace nad wspólną polityką rolną po 2027 roku

Zastępca Dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej MRiRW – Pan Łukasz Tomczak przedstawił kontekst trwających prac nad przyszłą WPR, prowadzonych w powiązaniu z przygotowywaniem Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego na lata 2028–2034. Odniósł się do dyskusji toczących się w Grupie Roboczej ds. programowania WPR po 2027 roku (grupa 1), w której uczestniczą przedstawiciele środowisk rolniczych, naukowych oraz administracji i innych instytucji.

Pan Zastępca Dyrektora zauważył, że w toku tych prac powracają przede wszystkim zagadnienia konkurencyjności i dochodowości gospodarstw, odnowy pokoleniowej, odporności oraz wyzwań środowiskowych. Ważnym postulatem zgłaszanym przez zainteresowane środowiska jest dostęp do

kapitału: zarówno tradycyjnego wsparcia bezzwrotnego, jak i finansowania prywatnego, w tym z udziałem gwarancji publicznych. Dodał, że poszczególne zagadnienia przenikają się i wymagają skoordynowanego podejścia przy określaniu kierunków przyszłego wsparcia.

W końcowej wypowiedzi Pan Dyrektor Łukasz Tomczak przypomniał, że działania dotyczące zasobów wodnych, jakości gleby i dobrostanu zwierząt nie są oderwane od interesu ekonomicznego rolnika. Długofalowe utrzymanie konkurencyjności gospodarstw wymaga bowiem również zachowania ich potencjału produkcyjnego. Przedstawione informacje stanowiły podsumowanie kierunków dyskusji prowadzonej w ramach prac programowych, nie zaś ogłoszenie ostatecznego kształtu interwencji po 2027 roku.

Wnioski z prac programowych oraz doświadczenia przywołane podczas panelu pozwoliły powrócić do praktycznego pytania o konstrukcję i dostępność przyszłych instrumentów.

Kierunki doskonalenia instrumentów finansowych

Pan Dyrektor Ryszard Kogut zaakcentował konieczność projektowania instrumentów na podstawie rzeczywistych potrzeb odbiorców, z uwzględnieniem opinii banków, rolników i przedsiębiorców. Wyjaśnił, że w porównaniu z niektórymi mechanizmami dotacyjnymi instrumenty finansowe mogą być bardziej elastyczne: ich stosowanie opiera się na określonych warunkach wsparcia i procedurze kredytowej, a nie na konkursowym porównywaniu operacji według kryteriów wyboru. Nie znosi to wymogu oceny zdolności kredytowej ani pozostałych warunków produktu.

W panelu zgłoszono postulaty zapewnienia większej ciągłości i przewidywalności gwarancji, dostosowywania limitów do rzeczywistego popytu, finansowania kosztów bieżącej produkcji oraz rozwijania rozwiązań pomocnych w reagowaniu na kryzysy rynkowe i klimatyczne. Pan Mateusz Olszak ocenił na zakończenie dyskusji, że łączenie perspektywy administracji, sektora finansowego, ekspertów oraz beneficjentów pozwala lepiej identyfikować zarówno potrzeby inwestycyjne, jak i potrzebę utrzymania płynności i odporności rolników. Wyraził opinię, że dotacje i dopłaty powinny pozostawać ważnym elementem odpowiednio ukierunkowanego wsparcia, równolegle z instrumentami zwrotnymi.

Zebrane w panelu obserwacje i postulaty zamknęły część merytoryczną spotkania, po której przedstawiono podsumowanie konferencji.

PODSUMOWANIE KONFERENCJI

Konferencję podsumował Podsekretarz Stanu w MRiRW – Pan Adam Nowak. Podziękował za udział przedstawicielom banków, instytucji finansowych i publicznych, organizacji rolniczych, nauki oraz producentom rolnym. Ocenił, że formuła spotkania pozwoliła zapoznać się zarówno z doświadczeniami instytucji projektujących i wdrażających instrumenty finansowe, jak i z oceną ich użyteczności przedstawioną przez rolników.

Wymienił też trzy nadal aktualne bariery rozwojowe gospodarstw: dostęp do wiedzy, ziemi i kapitału. Zwrócił uwagę na znaczenie bezpieczeństwa wodnego, zarządzania ryzykiem oraz zróżnicowania sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych, które wymaga dostosowania instrumentów do rzeczywistych potrzeb. Podkreślił wagę młodych rolników i odnowy pokoleniowej, a także znaczenie wiedzy ekonomicznej w podejmowaniu decyzji produkcyjnych i inwestycyjnych.

Podsumowując doświadczenia, Wiceminister zaakcentował potrzebę dalszej współpracy między administracją, BGK, sektorem bankowym i środowiskiem rolniczym, tak aby projektowane mechanizmy służyły wzmacnianiu dochodów, konkurencyjności i bezpieczeństwa gospodarstw.

Konferencja miała charakter informacyjno-konsultacyjny i nie zakończyła się przyjęciem formalnych rozstrzygnięć dotyczących przyszłej WPR.

Przedstawione wystąpienia, przykłady inwestycji i wymiana opinii pozwalają sformułować kilka najważniejszych wniosków dotyczących skuteczności instrumentów oraz korzyści, jakie mogą one przynosić rolnikom.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI PŁYNĄCE Z KONFERENCJI

- **Instrumenty finansowe stanowią praktyczne uzupełnienie wsparcia dotacyjnego.** Gwarancje publiczne umożliwiają wykorzystanie środków sektora bankowego i finansowanie większej liczby inwestycji niż wyłącznie w oparciu o środki bezzwrotne. Dla rolnika oznacza to dodatkową ścieżkę pozyskania kapitału, o ile spełnia warunki kredytowe.
- **Gwarancja pomaga ograniczać barierę zabezpieczeń.** Zabezpieczenie do 80% wartości kredytu w ramach przedstawionego instrumentu może ułatwiać finansowanie inwestycji osobom, które nie dysponują wystarczającymi zabezpieczeniami rzeczowymi lub długą historią kredytową. Nie zastępuje ono jednak oceny zdolności kredytowej dokonywanej przez bank.
- **Dopłata do odsetek daje rolnikowi wymierną korzyść finansową.** Ograniczenie kosztu kredytu zwłaszcza na początku inwestycji pomaga utrzymać płynność w okresie budowy, wyposażania i uruchamiania produkcji. W prezentacjach rolników i bankowców był to jeden z najczęściej wskazywanych atutów FGR Plus.
- **Instrument jest szczególnie istotny dla młodych rolników.** Ułatwienie dostępu do kredytowania, w tym zakupu ziemi i modernizacji gospodarstw, może sprzyjać odnowie pokoleniowej. Duży udział młodych rolników w finansowaniu udzielonym przez prezentujące się banki potwierdza zapotrzebowanie na tego rodzaju narzędzia.
- **Korzyści ze wsparcia są widoczne w konkretnych gospodarstwach.** Przedstawione przykłady rozbudowy produkcji drobiarskiej oraz budowy nowoczesnej obory pokazały, że gwarancja i dopłata do odsetek ułatwiają realizację kapitałochłonnych inwestycji, zwiększających potencjał produkcyjny i możliwości dalszego rozwoju.
- **Dalszego dostosowania wymaga dostępność instrumentów i ich limitów.** Wysoki popyt w obszarze inwestycji zwiększających konkurencyjność, przy niższym wykorzystaniu innych obszarów, wskazuje na potrzebę bieżącej analizy zainteresowania oraz lepszego dopasowania parametrów wsparcia. W panelu postulowano również rozwiązania służące finansowaniu bieżącej działalności, jednak nie należy przedstawiać propozycji jako już obowiązujących zasad.
- **Odporność gospodarstw zależy także od wody, gleby i zarządzania ryzykiem.** Gospodarka wodna, przeciwdziałanie skutkom suszy, efektywność energetyczna i poprawa jakości produkcji służą nie tylko realizacji celów publicznych, ale bezpośrednio wpływają na koszty, poziom plonów, stabilność dochodów i zdolność rolnika do spłaty zobowiązań.
- **Kierunki przyszłej WPR powinny wynikać z doświadczeń beneficjentów.** Dialog administracji, BGK, banków, nauki i środowisk rolniczych pozwala projektować rozwiązania bliższe praktyce gospodarstw. Wnioski z konferencji mogą wesprzeć analizy prowadzone przy programowaniu WPR po 2027 r., ale nie oznaczają zatwierdzenia określonego katalogu interwencji ani zobowiązania do ich finansowania.

Podstawowy wniosek z konferencji jest taki, że dobrze zaprojektowane instrumenty finansowe mogą wspierać rozwój gospodarstw w sposób odczuwalny dla rolnika: ułatwiając dostęp do kredytu,

obniżając koszt jego obsługi i pomagając bezpieczniej przeprowadzić inwestycję. Ich dalsze doskonalenie powinno opierać się na rzeczywistych potrzebach produkcyjnych i ekonomicznych gospodarstw oraz na doświadczeniach wszystkich podmiotów uczestniczących we wdrażaniu wsparcia.